

СТАНОВИЩЕ

дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен
„доктор“

Автор на дисертационния труд: **Манол Асенов**

Тема на дисертационния труд: **„ПРАВНО-СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ
НА СЪВРЕМЕННИ ФОРМИ НА ДЕВИАЦИЯ В ОБЛАСТТА НА
РЕКЛАМНАТА ДЕЙНОСТ“.**

Автор на становището: проф. д.н. Мария Нейкова, БСУ

Бургас * 2020 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем

Становището е изготвена на основание на решение на Научно жури, определено със заповед N РД-09-156 от 27.12.2019г. на Директора на ИДП при БАН.

Проблематиката, свързана с рекламата и рекламната дейност, придобива особена актуалност в условията на съвременните информационни технологии. Модерните предизвикателства в електронната среда, които включват Internet, дигиталните комуникации, социалните мрежи, e-mail-кореспонденцията и въобще всичко, свързано със събирането и обработката на лични данни и съхраняването им във виртуалното пространство, придава нова окраска и на рекламата, и на рекламната дейност. Повишава се ролята на правното и на моралното съзнание, особено в ситуации на активно отрицателно влияние на рекламата върху психологическите нагласи и ценностните ориентации на личността.

В българската правна теория липсва цялостно обособено изследване, посветено на съвременните форми на девиация в областта на рекламната дейност, което определя **актуалността** на настоящото изследване,

2. Степен на проникване в проблема и оценка за състоянието на решаването му към настоящия момент

Авторът на представеното изследване е обработил значителна по обем информация и е навлязъл в научния проблем до степен, която му е позволила да проведе необходимите изследвания и му е дала възможност да получи редица полезни и важни научни и приложни резултати.

3. Относно избраната методика на изследванията

За постигане на поставената цел в дисертационния труд докторантът е възприел подходящ структурен план, подбрал е подходящи методологии, които съответстват на тематично изведения проблем. Значителното

количество използвани литературни и информационни източници, както и натрупания личен опит са позволили на автора да усвои необходимите знания. Като краен резултат от научното дирене докторантът постига поставената цел чрез доказателство на работната хипотеза на изследването.

4. Кратка аналитическа характеристика на естеството и достоверността на материала върху който се градят приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд върху който се градят приносите на докторанта е представен под формата на завършено, самостоятелно научно изследване, в конкретна, област от практиката, а именно – рекламата и рекламната дейност.

Изследването е структурирано в увод, три глави и обобщение. Докторантът прави детайлно изследване на същността и съдържанието на рекламата като специфично социалноправно явление, както и на разнопосочното ѝ влияние върху съзнанието и поведението на адресатите на лавинообразно нарастващите реклами, които наред с положителния си ефект, имат и немалко отрицателно въздействие, пораждащо и конкретен девиационен риск.

В Първа глава се търси общата теоретична концепция за рекламата като инструмент на „четвъртата власт“ в условията на либералната демокрация. Проследено е историческото развитие на рекламата. Използвани са работещите дефиниции във философията, общата теория на правото и социологията на правото. Направен е преглед на регламентирането на рекламната дейност в източници от различен правопорядък. Разгледани са механизмите на влияние на рекламата върху правните и моралните възгледи на личността и социалните групи. Народопсихологичните характеристики са представени от гледна точка на потребителското поведение на българите. Съществено място е отделено на нелоялните търговски практики и въвеждането в заблуждение на потребителите.

Във Втора глава авторът прави правно-социологическа характеристика на девиантното поведение в рекламната дейност. Представени са характеристиките на девиацията в рекламната дейност като социална нагласа. Разгледани са в правно-социологически контекст същността на информацията, достъпът до информация и юридическата отговорност. Подробно са представени субектите на медийното право, медийноправните норми, правната същност на медийната регулация, както и институционалната защита на интелектуалната собственост с оглед избягване на девиационния риск.

В Трета глава е извършен задълбочен анализ на функционалната връзка между правосъзнание и реклама, реклама и девиационен риск

Всяка глава завършва с изводи, които третирают получените резултати. Връзката между главите е осигурена от логиката на изложението и позволява да се придобие цялостна представа за научното изследване.

Достоверността на получените данни и резултати се потвърждава от направените от автора анализи и изводи. Неговото детайлното анализиране позволява да се проследи логиката и причинно-следствените връзки на синтеза и анализа, което потвърждава оригиналността и достоверността на представения научен труд и авторството на докторанта.

5. Основни научни и научно - приложни приноси в дисертационния труд (същност и характер)

На основата на задълбоченото изследване докторантът е получил важни научни и приложни резултати, които подкрепям и приемам.

Създаден е теоретичен модел на изследването, при който в центъра е поставено семейството като референтна група в процеса на социализацията на личността;

– Проследена е функционалната връзка между семейството като референтна група и потребителското поведение на членовете в семейството;

– Правното съзнание е разгледано като единство от информативни, психологически и поведенчески елементи, като влиянието му върху потребителското поведение е разгледано както на теоретично, така и на емпирично ниво;

– Проследена е еволюцията в потребителското поведение под влияние на рекламата по признаците възраст и населено място;

– На емпиричен анализ е подложена функционалната връзка между правно съзнание, правна социализация и девиационен риск;

– В критичен план са анализирани данните от изследването, установяващи връзката между действащото медийно законодателство и степента на правна информираност за него;

– Направен е ясен разграничителен критерий между правна уредба на рекламата и отражението ѝ в съзнанието и поведението на потребителите;

– Направени са предложения за усъвършенстване на законодателството в областта на рекламата *de lege ferenda*.

6. Оценка на авторското участие в получаването на приносите

Личният принос на докторанта за получаване на резултатите в дисертационния труд е виден от авторския стил и почерк в текста. Ползваната литература е цитирана коректно. Приносите на автора са ясно подчертани и изложени. Дисертацията и публикациите по нея са написани в специфичен авторски стил и разширяват знанията по темата. Това ми

дава основание да направя извода, че изброените по-горе научни приноси са изцяло лично дело на докторанта.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Получените в дисертационния труд резултати са публикувани в три публикации, и осигуряват необходимата публичност на авторските постижения.

8. Използване на получените в дисертационния труд резултати и препоръки за бъдещото им внедряване

Получените в дисертационния труд резултати могат да са полезни и да представляват интерес за работещите в сферата на рекламата, студенти, дипломанти, докторанти, изследователи, и други, интересувачи се от темата.

9. Относно автореферата към дисертационния труд

Авторефератът към дисертационния труд е изготвен съгласно изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Той вярно и точно отразява дисертационния труд, осигурява публичност на дисертационното изследване и на получените в него резултати.

10. Критични бележки

В процеса на анализа и оценката на представения дисертационен труд бяха забелязани редица терминологични неточности, технически пропуски и неизчерпателно разработени въпроси. Поради това, че отправените бележки имат препоръчителен характер, не оказват влияние върху оценката за постиженията на докторантката и бяха приети от автора без възражения те не се представят в настоящата рецензия.

11. Други въпроси

Няма други въпроси, по които да се вземе отношение в настоящото становище.

12. Заключение

Цялостната оценка на представения труд позволява да се направи заключението, че той има всички необходими качества на дисертация за присъждане на образователната и научна степен “доктор”. Той е актуално, самостоятелно научно изследване. В него са получени научни резултати, представляващи научен интерес. Работата е доказателство за израстването на нейния автор като научен работник, който е постигнал експертно ниво в конкретната тематика и е направил актуални научни и приложни приноси. Така изброените качества на представения дисертационен труд и получените в него научни и приложни приноси, ми дават основание да дам положителна оценка и да предложа на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен "доктор " на **МАНОЛ АСЕНОВ**.

Член на научното жури:

Проф. д.н. Мария Нейкова